

**Projekt „Zlepšení kvality dispenzární
péče o nedonošené děti
v Krajské zdravotní, a.s.“ financovaný
z Norských fondů**

Krajská zdravotní, a.s.
Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o.z.
Novorozenecké oddělení

25.10.2016

BAZÁLNÍ STIMULACE U PŘEDČASNĚ NAROZENÝCH DĚTÍ

Radka Beranová

BAZÁLNÍ STIMULACE

- o Koncept, který podporuje v nejzákladnější rovině lidské vnímání
- o Základními prvky konceptu jsou pohyb, vnímání a komunikace
- o Cílená stimulace smyslových orgánů
- o Komunikační, interakční a vývoj podporující stimulační koncept, kt. se orientuje na všechny oblasti potřeb a přizpůsobuje se věku a stavu pac., na kt. pohlíží jako na rovnocenného partnera s určitou historií a schopnostmi

BAZÁLNÍ STIMULACE

Zakladatelem je

Prof. Andreas Fröhlich.

Společně se všeobecnou sestrou,

Prof. Christel Bienstein (70. léta)

→ integrace konceptu do praxe

PhDr. Karolina Friedlová

Zavedla tento koncept do praxe v ČR

CÍLEM BAZÁLNÍ STIMULACE

- Je podpora a umožnění vnímání tak, aby u pac. docházelo k:
 - ▣ podpoře rozvoje vlastní identity
 - ▣ umožnění navázání komunikace se svým okolím
 - ▣ zvládnutí orientace v prostoru a čase
 - ▣ zlepšení fcí organismu

INDIKACE

U pacientů:

- v bezvědomí
- na umělé plicní ventilaci
- hemiplegických
- dezorientovaných
- s Alzheimerovou chorobou
- s apalickým syndromem
- postižené děti

- ??? Předčasně narozené děti

BAZÁLNÍ STIMULACE

- o Redukuje závislost pacienta na ošetrovatelské péči
- o Vede k lokomoci, komunikaci a vnímání
- o Vychází z potřeb pacienta
- o Maximálně zohledňuje jeho životní návyky a zvyky
- o Nevyžaduje nadstandardní pomůcky a přístroje

ZÁKLADNÍ PRVKY BS

- pohyb
- vnímání
- komunikace

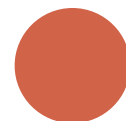

DESATERO BAZÁLNÍ STIMULACE

1. Přivítejte se a rozlučte se s pac. pokud možno vždy stejnými slovy
2. Při oslovení se ho vždy dotkněte na stejném místě - iniciální dotyk
3. Hovořte zřetelně, jasně a ne příliš rychle
4. Nezvyšujte hlas, mluvte přirozeným tónem
5. Dbejte, aby tón vašeho hlasu, vaše mimika a gestikulace odpovídaly významu

6. Při rozhovoru s pac. používejte takovou formu komunikace, na kterou byl zvyklý
7. Nepoužívejte v řeči zdobněliny
8. Nehovořte s více osobami najednou
9. Při komunikaci s pac. se pokuste redukovat rušivý zvuk okolního prostředí
10. Umožněte pac. reagovat na vaše slova

BIOGRAFICKÁ ANAMNÉZA

- Součást oše anamnézy → oše procesu
- Zohledňuje zvyky a návyky N, jeho denní rytmus
- Získání informací o životě N v předchorobí od jeho blízkých
- SA, PA
- Návštěvy
- Typ osobnosti (živý, extro X introvert)
- Porucha smyslových orgánů
- Jak spí - poloha, čas, pomůcky
- Co má a nemá rád
- Oblíbené předměty

KUFŘÍK BEZPEČÍ

- o - Malý původce - OSOBNÍ TERAPEUTICKOÁ LOUTKA
 - Malá knížka, zaznamenávající část jeho života s OSOBNÍM TERAPEUTICKÝM PŘÍBĚHEM - POHÁDKOU, která nese „osvětlení“ současné a minulé situace. Obsahem jsou také informace pro usnadnění pochopení a porozumění dítěti - jeho SLOVNÍK NA CESTU
 - Další osobní věci (olej, osobní polštářek, značky na postýlku, pomůcky)
- o Spolu s kufříkem tak dítě získává mapu na další cestu životem. Ne však obyčejnou, ale MAPU BEZPEČNÝCH STOP OSOBNÍ HISTORIE , aby mohlo v klidu vzpomínat na své cestě i na nelehká období, která jednou pro něj budou moc důležitá, až bude hledat sebe sama.

PROPOJUJEME NAŠE SVĚTY

Pomáháme dětem znovuobjevit pocit bezpečí a důvěry v okolní svět.

Posíláme občanského sdružení ŠAFRÁN dětem je podpora dětí, které prožily trauma z odloučení od své biologické rodiny a rané dětství prožívají v ústavním zařízení.

Tab. 1 Dotazník SHORT SENSORY PROFILE (SSP)

SHORT SENSORY PROFILE						
Jméno:		Datum narození:				
Vyplnil:		Ve vztahu k dítěti:				
Pracovník, zařízení:		Datum vyplnění:				
Prosím, zaškrtněte okénko, které nejlépe vystihuje frekvenci chování vašeho dítěte v uvedených případech. Prosím zodpovězte všechny uvedené příklady. Pokud toho v některých případech nejste schopni, protože jste této situaci nevěnovali pozornost nebo si nejste jisti, napište X k odpovídajícímu číslu příkladu.		vždy - 100% času často - kolem 75% času příležitostně - kolem 50% času zřídka - kolem 25% času nikdy - 0% času				
Číslo příkladu	TAKTILNÍ VNÍMÁNÍ	Frekvence				
		Vždy	Často	Příležitostně	Zřídka	Nikdy
1.	Vyjadřuje úzkost během péče (bojuje, křičí během česání, mytí obličeje, stříhání nehtů)					
2.	Preferuje tričko s dlouhým rukávem, i když je teplo, tričko s krátkým rukávem, když je zima					
3.	Vyhýbá se chůzi naboso, hlavně v trávě či na písku					
4.	Reaguje citlivě nebo agresivně na dotek					
5.	Odstoupí od stříkající vody					
6.	Má problémy stát v řadě nebo blízko jiných lidí					
7.	Promne nebo otře si místo, kde se hoří někdo dotkl					
Součet						
Číslo příkladu	CHUŤ A ČICH	Frekvence				
		Vždy	Často	Příležitostně	Zřídka	Nikdy
8.	Vyhýbá se určitým chutím nebo vůním potravin, které jsou součástí obvyklé dětské stravy					
9.	Sní pouze určité chutě Jaké:					
10.	Omezuje se pouze na nějaké konzistence/teplotu jídla Jaké:					
11.	Vybírává strážník, hlavně na konzistenci jídla					
Součet						

INICIÁLNÍ DOTEK

- o V životě člověka mají doteky různé role, což jim přikládá obrovský význam
- o V dětství slouží k poznávání okolního světa, v pozdějším věku jsou využívány v mezilidské komunikaci
- o Forma komunikace
- o Dává pac. jasně najevo, kdy péče začíná a končí
- o Volíme ho na základě autobiografické anamnézy
- o Zřetelný, přiměřeného tlaku
- o Každý, kdo přijde s pac. do styku

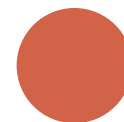

VHODNÁ MÍSTA PRO INICIÁLNÍ DOTEK

o rameno

o paže

o ruka

ZNAKY PŘÍJEMNÉHO POCITU

- o Mžikání očima
- o Hluboký dech, vzdychání, bručení
- o Otevírání očí a úst
- o Pousmání, úsměv
- o Uvolnění svalového tonu

ZNAKY NEPŘÍJEMNÉHO POCITU

- o Zavírání očí a úst
- o Neklidné, nepravidelné dýchání
- o Pláč, křik
- o Zvyšování svalového tonu, křečovitě držení těla
- o Všeobecný motorický neklid

BAZÁLNÍ STIMULACE ROZLIŠUJE

○ Základní prvky

○ Somatická stimulace

○ Vestibulární stimulace

○ Vibrační stimulace

○ Nástavbové prvky

○ Optická stimulace

○ Auditivní stimulace

○ Orální stimulace

○ Olfaktorická stimulace

○ Taktálně-haptická
stimulace

STIMULAČNÍ TERAPIE

- o Zjistit alergie N
- o Provádět vícekrát denně kratší dobu
- o Nepřestimulovávat
- o Stimuly obměňovat
- o Během jedné terapie 3 - 5 stimulů

SOMATICKÁ STIMULACE

- o Základem je somatické vnímání, které nám poskytuje vjemy z povrchu těla a vnitřního prostředí organismu
- o Zprostředkovatelem je dotek

Její druhy:

- o Celková koupel zklidňující
- o Celková koupel osvěžující
- o Masáž stimulující dýchání
- o Polohování: mumie, hnízdo

MASÁŽ STIMULUJÍCÍ DÝCHÁNÍ

- o cílem je pomoci N s povrchním, nepravidelným či zrychleným dýcháním, aby se jejich dech prohloubil, zklidnil a probíhal pravidelně
- o umožňuje začít vnímat okolní podněty

POLOHA MUMIE

- o cílem je umožnit pac. vnímat své tělo, jeho hranice a poskytnout mu prostřednictvím této polohy, dostatek vjemů ze svého vlastního těla
- o u pac. neklidných, agresivních, zmatených, dlouhodobě upoutaných na lůžko

POLOHA HNÍZDO

neobed

- o slouží k odpočinku, navození příjemné atmosféry a pocitu jistoty
- o je to oblíbená poloha
- o indikuje se ve fázi odpočinku, v noci, po zklidňující koupeli, vyšetřeniích, k navození libého pocitu

VESTIBULÁRNÍ STIMULACE

- o umožňuje díky cíleným pohybům podporu rovnovážného ústrojí, prostorovou orientaci a vnímání pohybu
- o změny polohy těla
- o v případech s rozvíjející se spasticitou, ve vigilním komatu, s omezenou možností pohybu a N upoutaných na lůžko

ORÁLNÍ STIMULACE

- o ústa nám pomáhají zjistit chuť, vůni a konzistenci jídla
- o N nabízíme potraviny, které měl rád a na něž byl zvyklí
- o pomocí štětiček
- o čištění zubů

TAKTILNĚ-HAPTICKÁ STIMULACE (BODYSHEMA)

- o schopnost lidské ruky rozpoznávat předměty nám umožňuje během života získávat zkušenosti a ty pak uchovávat v paměti
- o používáme předměty oblíbené nebo ty, s kterými N každý den pracoval
- o Tělesné doteky
- o Dyspraxie

ČICHOVÁ STIMULACE

- o Silné, známé pachy → parfém, voda po holení, vůně oblíbených nápojů a potravin → káva
- o Pozor na toxické látky
- o matka

SLUCHOVÁ STIMULACE

- o Řeč → rodina, kazeta
- o Hudba
- o Obecné zvuky (příroda → uklidňující zvuky)

ZRAKOVÁ STIMULACE

- o Známé fotografie, filmy, předměty denní potřeby, hračky
- o Typ osvětlení → sluneční, umělé, lampička X centrální, svíčky
- o Barvy

VIBRAČNÍ STIMULACE

- o Cílem je zprostředkovat klientovi intenzivní vjemy z jeho těla
- o Hlas
- o Ruce
- o Elektrické přístroje
- o Vibrační hračky
- o Vibrační matrace

DĚKUJI ZA POZORNOST! ●